

Menstrüel Siklus Döneminin Şeffaf Hizalayıcılarla ve Multibraket Sistemle Gerçekleştirilen Tedavilerin Başlangıcında Hissedilen Ağrıyla Olan İlişkisinin Araştırılması

İrem BOZAR¹, Berza YILMAZ², Nihal KAYA³, Ferdi ALLAF⁴, Begüm ŞENTÜRK⁵

¹Bezmialem Vakıf Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, İstanbul, Türkiye

²Bezmialem Vakıf Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Ortodonti Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye

Giriş: Ortodontik tedaviye başlarken hissedilen ağrı, hastaların sıklıkla yaşayabildikleri bir klinik problemdir. Menstrüel siklus sırasında yaşanan hormonal dalgalanmaların ağrı algısını etkilediği bilinmektedir. Bu çalışma, şeffaf plak (ŞP) veya multibraket sistemle (MB) tedaviye başlayan kadın hastalarda menstrüel siklus fazının ağrı düzeylerini etkileyip etkilemediğini araştırmayı amaçlamıştır.

Yöntem: Çalışmaya toplam 61 kadın hasta (30 MB, 31 ŞP) dahil edilmiştir. Uygulanan tedavi yöntemi çeşidi ile menstrüel siklus fazına göre hastalar dört gruba ayrılmıştır: MB-Foliküler (MBF, n=15), MB-Luteal (MBL, n=15), ŞP-Foliküler (ŞPF, n=16) ve ŞP-Luteal (ŞPL, n=15). Hastaların hissettikleri ağrı düzeyi tedaviye başlanan günün akşamında ve takip eden 3 gün boyunca dört zaman noktasında Görsel Analog Skala (VAS) ile değerlendirilmiştir. Depresyon ve ağızla ilgili yaşam kalitesi sırasıyla Beck Depresyon Envanteri (BDE) ve Oral Sağlık Etki Profili-14 (OHIP-14) ile ölçülmüştür. İstatistiksel analizler Mann-Whitney U testi ile gerçekleştirilmiştir.

Bulgular: Her iki tedavi grubunda da luteal fazda VAS skorları anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur (MBF ile MBL: $p<0,001$; ŞPF ile ŞPL: $p<0,001$). MB hastalarının genel olarak ŞP hastalarına göre anlamlı düzeyde daha fazla ağrı bildirdiği saptanmıştır ($p=0,013$). Tüm hastalar değerlendirildiğinde luteal fazda OHIP-14 skorlarının anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu görülmüştür ($p=0,047$). BDE skorlarında ise hiçbir karşılaştırmada anlamlı fark tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

Sonuç: Multibraket sistem, şeffaf plak kullanımına kıyasla daha yüksek ağrı düzeyleri ile ilişkilendirilmiştir. Menstrüel siklus fazı, ortodontik tedavinin başlangıcında ağrı algısını anlamlı biçimde etkilemektedir. Luteal fazdaki hastalar, tedavi türünden bağımsız olarak daha yüksek ağrı bildirmektedir. Ortodontik apareyin foliküler fazda yerleştirilmesinin planlanması, başlangıç rahatsızlığını en aza indirmeye yardımcı olabilir.

Anahtar kelimeler: ortodontik ağrı, menstrüel siklus, şeffaf plak, sabit ortodonti, VAS, foliküler faz, luteal faz